

Afrika mezőgazdasága

1. A mezőgazdaság „két arca”

A kontinens területének csak 10%-át művelik (ez nagyon kis érték).

A kontinens lakosságának több mint fele a mezőgazdaságban dolgozik.

Afrika mezőgazdasága **duális szerkezetű**: egyszerre van jelen a hagyományos, önellátó és a piacra termelő, fejlett gazdaság.

Tanulmányozd a 4.1. táblázatot (tk. 100.)!

A hagyományos, önellátó gazdálkodás jellemzői:

- kis parcellákon
- kezdetleges technológia és eszközök
- önellátásra termel
- sokféle növény
- a közösségé a földterület

Az árutermelő, fejlett gazdaságok jellemzői:

- nagyméretű parasztgazdaságokon vagy ültetvényeken
- modern technológia és eszközök
- árutermelő
- egy-kétféle növény (pl. kakaó, kávé, datolya, vanília)
- magántulajdonban van

2. Vándorló milliók

Nomád pásztorkodás: olyan társadalmi-gazdasági életforma, amelynek keretében a közösség a szabadban él, legelő állataival vándorol. Az állatok tejet, húst, zsírt, gyapjút és fűtőanyagot (szárított trágya) adnak.

A Szahara nomádjai: a **tuaregek**. Tenyésztett állataik: teve, juh, kecske.

A szavanna nomádjai a csapadékos évszakhoz igazodóan vándorolnak pl. a **maszaik** Kelet-Afrikában.

Gyűjtögető-vadászó életforma: azt fogyasztják, amit a természet kínál: bogyók, gyökerek, gumók, halak, vadon élő állatok. Pl. a **busmanok** a Kalahári-medencében.

Havasi pásztorkodás: magashegységekben nyáron a magasabban fekvő, hűvösebb és csapadékosabb legelőkön, télen a védettebb, alacsonyabban fekvő völgyekben legeltetik állataikat. Pl. Atlasz hegység.

Az egyenlítő éghajlat mezőgazdasága:

Égető-talajváltó gazdálkodás: a hagyományos gazdálkodás az egyenlítői éghajlaton. Felégetik az esőerdőt, a területet néhány évig művelik, majd a talaj kimerülésekor újabb területet égetnek fel, s művelik néhány évig. Fontos növényei: édesburgonya, manióka, zöldségfélék.

Az ültetvényes gazdálkodás fontosabb termesztett növényei az egyenlítői övben: banán, kókusz, kakaó, kaucsuk, olajpálma.

A szavanna éghajlat mezőgazdasága:

Talajváltó-ugaroltató gazdálkodás: az átmeneti öv, a szavanna hagyományos gazdálkodási típusa. A talaj kimerülése után pihentetik (ugaroltatják) a területet, majd újból művelés alá vonják. Fontos termékei: köles, kukorica, zöldségfélék.

Az ültetvényes gazdálkodás fontosabb természetett növényei az átmeneti övben, a szavannán: kávé, gyapot földimogyoró, tea.

Állattartás: nomád pásztorkodás – juh, kecske, szarvasmarha.

A trópusi sivatagok, félsivatagok mezőgazdasága:

Oázisgazdálkodás: növénytermesztés csak a természetes vagy fúrt kutak vizével öntözött területeken.

Fontosabb természetett növények: gabonafélék, zöldségfélék, gyümölcs, datolya.

Nomád pásztorkodás, ahol van valamilyen gyér növényzet: juh, kecske, teve.

Tanulmányozd a 4.6. térképet és táblázatot (tk. 102.)!

3. Gondok a Szahara déli szegélyén

Száhel: a Szahara déli szegélye, a Szahara „partja”.

Éghajlati okok:

- csökkenő csapadékmennyiség → kutak elapadása → ivóvízhiány
- egyenlőtlenebb csapadékeloszlás → kevesebb gabona → éhínség

Társadalmi okok:

- növekvő népesség → egyre több fa, bokor kivágása → elsivatagosodás
- nomádok: a tekintélyt, a gazdagságot az állatok száma jelenti → túl sok állat → túllegeltetés → elsivatagosodás

→ → **ÉHSÉGÖVEZET** ← nemzetközi szervezetek élelmiszersegélyei